

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЯК КРИТЕРІЙ ТРАНСФОРМАЦІЇ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Єрко І.В.

кандидат географічних наук

доцент кафедри туризму та готельного господарства

Волинського національного університету імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>

У сучасному світі зростає увага до екологічної відповідальності, що стає важливим чинником у розвитку туристичної індустрії. Стійкість туризму, збереження навколишнього середовища та раціональне використання ресурсів виступають основними критеріями конкурентоспроможності суб'єктів туристичного ринку. Екологічна складова відіграє важливу роль у трансформації конкурентного потенціалу туристичних підприємств, адже вона враховує вплив на довкілля та зусилля щодо зменшення цього впливу.

Показниками екологічної складової є: викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, утворення відходів IV класу небезпеки в розрахунку на одну особу, утилізація відходів та видалені відходи, IV клас небезпеки.

Аналіз викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення є одним з головних факторів забруднення довкілля в Україні. Стаціонарні джерела забруднення – це підприємства, установи та організації, які мають технологічні установки, що викидають забруднюючі речовини в атмосферне повітря протягом певного часу.

Згідно з даними Державної служби статистики України [1], у 2021 році найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення спостерігалися у таких регіонах: Донецька область – 33,2%, Дніпропетровська область – 23,9%, Івано-Франківська область – 7,7%, Запорізька область – 6,6% від загального обсягу викидів в країні. Високий рівень викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в цих областях обумовлений комплексом факторів, які історично склалися в цих регіонах: розвинута промисловість, видобуток корисних копалин, густота населення.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в Україні з 2016 по 2021 роки зображено на рисунку 1 і вона є позитивна.

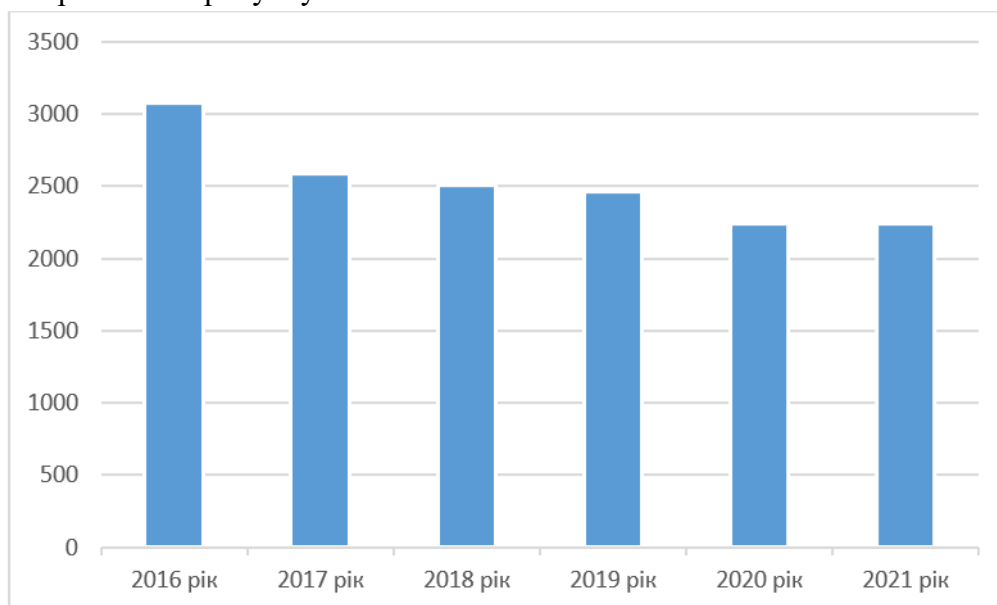

Рис. 1. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в Україні з 2016 по 2021 роки

Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в Україні з 2016 по 2021 рік у першу чергу пов'язане із економічним спадом, який призвів до зменшення обсягів промислового виробництва, окупацією частини території України, зростанням цін на енергоносії та впровадженні нових екологічних стандартів.

Аналізуючи відходи IV класу небезпеки, які є малонебезпечними та не становлять загрози для здоров'я людей та довкілля за умови їх належного поводження варто зазначити, що найбільше відходів зосереджено у Дніпропетровській, Полтавській та Кіровоградській областях. Зменшення утворення відходів IV класу небезпеки є одним із важливих кроків на шляху до збереження довкілля та створення сталого суспільства. Загальна динаміка утворення відходів IV класу показує, що порівняно із 2016 роком, вони збільшились на 53,2% у 2021 році.

Утилізація відходів в Україні є комплексною проблемою, яка потребує комплексного вирішення. Областями, де найбільше було утилізовано відходів є: Донецька, Запорізька, Полтавська області (рис.2).

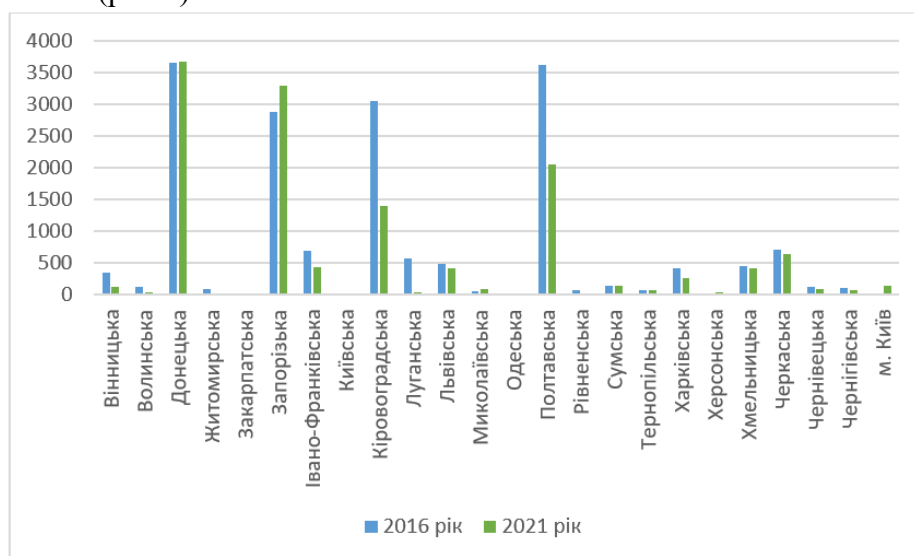

Рис. 2. Утилізація відходів, за регіонами України, у 2016, 2021 роках

Прослідковуючи динаміку утилізації відходів варто зауважити, що в цілому по Україні, в порівнянні з 2016 роком у 2021 році збільшилась на 16,8%. У Донецькій області показники змінювались стабільно, у Запорізькій прослідковується незначна позитивна динаміка, у Полтавській, Кіровоградській, Івано-Франківській областях відбулось зменшення утилізації відходів.

Видалення відходів IV класу небезпеки найбільше відбувається у Дніпропетровській, Полтавській та Кіровоградській областях, адже на території цих областей найбільше їх і утворюється. Видалення відходів IV класу небезпеки може здійснюватися різними способами, а саме: захоронення на полігонах, спалювання (лише на спеціально обладнаних підприємствах, які мають відповідні дозволи), переробка, компостування:

Інтегральний індекс екологічної складової це показник, який характеризує рівень екологічної відповідальності та екологічної ефективності діяльності туристичних підприємств (рис. 3).

Аналізуючи рисунок 3 варто відзначити, що найвищий інтегральний показник відслідковується у Дніпропетровській, Закарпатській, Чернівецькій, Херсонській областях. Використання індексу може допомогти туристичним підприємствам підвищити екологічну відповідальність, збільшити екологічну ефективність, поліпшити конкурентноспроможність та сформувати позитивний імідж суб'єктів туристичної індустрії.

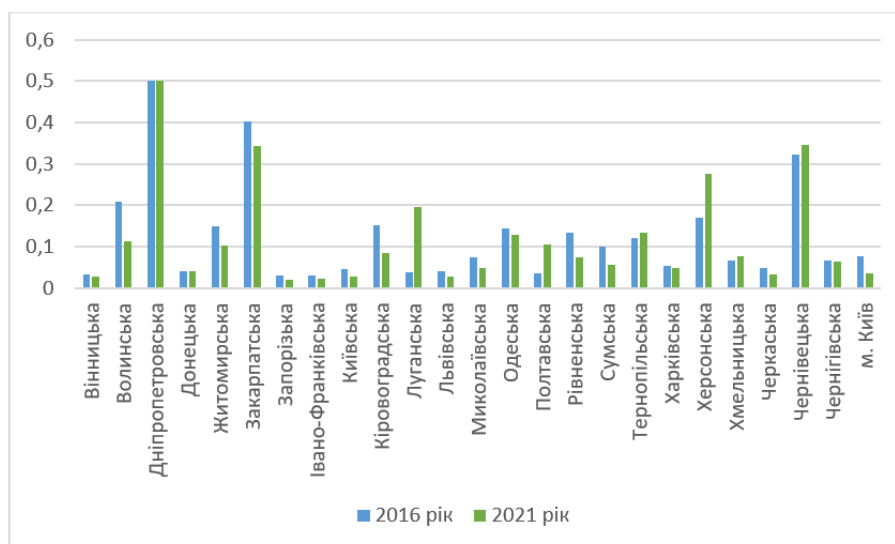

Рис. 3. Інтегральний індекс екологічної складової, за регіонами країни, у 2016, 2021 роках

Аналіз екологічної складової конкурентного потенціалу суб'єктів туристичної індустрії свідчить, що регіони з найвищими показниками екологічної ефективності мають кращі перспективи для розвитку сталого туризму. Зменшення викидів забруднюючих речовин, утилізація відходів та впровадження екологічних стандартів сприяють формуванню позитивного іміджу підприємств, що, у свою чергу, підвищує їх конкурентоспроможність. Використання інтегрального індексу екологічної складової дозволяє не лише оцінити рівень екологічної відповідальності, але й визначити напрями для подальшого вдосконалення. Удосконалення екологічних практик у туристичній сфері є важливим кроком для створення збалансованого ринку туристичних послуг та розвитку сталого суспільства.

Список літератури:

1. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>